YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
22 päivänä lokakuuta 1987 *

Asiassa 314/85,

jonka Finanzgericht Hamburg (Saksan liittotasavalta) on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensin mainitussa kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Foto-Frost, kotipaikka Ammersbek,

vastaan

Hauptzollamt Lübeck-Ost

ennakkoratkaisun perustamissopimuksen 177 artiklan ja sellaisten tuonti- tai vientitullien kantamisesta jälkitullauksin, joita maksuvelvolliselta ei ole vaadittu tuonti- tai vientitullien maksamista koskevan velvoitteen sisältävään tullimenettelyyn ilmoitetuista tavaroista, 24 päivänä heinäkuuta 1979 annetun neuvoston asetuksen (ETY) 1697/79 (EYVL L 197, s. 1) 5 artiklan 2 kohdan tulkinnasta sekä Saksan kotimaan kaupasta ja siihen liittyvistä ongelmista 25.3.1957 tehdyn pöytäkirjan tulkinnasta sekä Saksan liittotasavallalle 6.5.1983 osoitetun komission päätöksen pätevyydestä, jossa todettiin, että tuontitullit oli eräässä yksittäistapauksessa kannettava jälkikäteen,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti A. J. Mackenzie Stuart, jaostojen puheenjohtajat G. Bosco, J. C. Moitinho de Almeida ja G. C. Rodríguez Iglesias sekä tuomarit T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot, R. Joliet, T. F. O'Higgins ja F. Schockweiler,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

julkisasiamies: G. F. Mancini,
kirjaaja: apulaiskirjaaja J. A. Pompe,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet:

- Foto-Frostin, pääasian vastaajan, puolesta asianajaja H. Heemann, Hampuri, asiantuntijana H. Frost,

- Saksan liittotasavallan hallitus, asiamiehenään M. Seidel,

- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään komission oikeudellisen yksikön virkamies J. Sack,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen sellaisena kuin se on muutettuna 16.12.1986 pidetyn suullisen käsittelyn jälkeen,

kuultuaan julkisasiamiehen 19.5.1987 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Finanzgericht Hamburg on esittänyt 29.8.1985 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 18.10.1985, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla useita kysymyksiä, jotka koskevat toisaalta perustamissopimuksen 177 artiklan, tuonti- tai vientitullien kantamisesta jälkitullauksin 24.7.1979 annetun neuvoston asetuksen (ETY) 1697/79 (EYVL L 197, s. 1) 5 artiklan 2 kohdan tulkintaa sekä Saksan kotimaan kaupasta ja siihen liittyvistä ongelmista 25.3.1957 tehdyn pöytäkirjan tulkintaa sekä toisaalta sen Saksan liittotasavallalle 6.5.1983 osoitetun komission päätöksen pätevyyttä, jossa todettiin, että tuontitullit oli eräässä yksittäistapauksessa kannettava jälkitullauksin.

2 Kysymykset on esitetty asiassa, jossa Foto-Frost, Ammersbekiin (Saksan liittotasavalta) sijoittautunut valokuvausalan tarvikkeiden tuontia, vientiä ja tukkukauppaa harjoittava yritys (jäljempänä Foto-Frost) vaatii Hauptzollamt Lübeck-Ostin antaman, tullien jälkitullauksin kantamista koskevan päätöksen kumoamista komission katsottua 6.5.1983 tekemällään, Saksan liittotasavallalle osoittamallaan päätöksellä, ettei olisi sallittua luopua jälkitullauksin kantamisesta.

3 Tullin kantaminen koski Saksan demokraattisesta tasavallasta peräisin olevia prismakiikareita, joita Foto-Frost toi Saksan liittotasavaltaan luovutettaviksi vapaaseen liikkeeseen. Foto-Frost oli ostanut kyseiset tavarat Tanskaan ja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sijoittautuneilta yrityksiltä, jotka olivat lähettäessään ne Tanskassa ja Alankomaissa sijaitsevista tullivarastoista asettaneet ne yhteisön ulkoiseen passitusmenettelyyn.

4 Toimivaltaiset tullitoimipaikat olivat ensin vapauttaneet kyseiset tavarat tuontitulleista, koska ne olivat peräisin Saksan demokraattisesta tasavallasta. Tarkastuksen yhteydessä päätullitoimipaikka Hauptzollamt Lübeck-Ost katsoi, että Saksan tullilainsäädännön nojalla tullit olisi pitänyt kantaa. Se katsoi kuitenkin, että käsiteltävänä olevassa asiassa jälkitullauksin kantamisesta olisi luovuttava, koska Foto-Frost täytti neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa asetetut edellytykset. Kyseisen säännöksen mukaisesti "toimivaltaiset viranomaiset voivat luopua sellaisten vienti- tai tuontitullien kantamisesta jälkitullauksin, jotka ovat jääneet kantamatta sellaisen toimivaltaisten viranomaisten oman erehdyksen vuoksi, jota maksuvelvollinen itse ei ole kohtuudella voinut havaita, jos viimeksi mainittu on toiminut hyvässä uskossa ja tullausilmoituksen yhteydessä noudattanut kaikilta osin voimassa olevaa lainsäädäntöä." Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevasta päätöksestä käy ilmi, että Hauptzollamt katsoi Foto-Frostin täyttäneen oikein tullausilmoituksen ja ettei Foto-Frostilta voitu vaatia kyseisen virheen havaitsemista kun vielä muut tullitoimipaikat olivat aikaisemmissa vastaavanlaisissa tilanteissa katsoneet tullien kantamisen tarpeettomaksi.

5 Koska kyseisten tullien määrä oli yli 2 000 ecua, edellä mainitun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdan soveltamissäännösten vahvistamisesta 20 päivänä kesäkuuta 1980 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1573/80 (EYVL L 161, s. 1) perusteella Hauptzollamtilla ei kuitenkaan ollut oikeutta itse päättää, että tullin jälkikäteen kantamisesta luovuttaisiin. Näin ollen Saksan liittotasavallan valtiovarainministeriö vaati komissiota edellä mainitun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1573/80 6

artiklan perusteella ratkaisemaan, oliko sallittua luopua kysymyksessä olevien tullien jälkikäteen kantamisesta.

6 Komissio osoitti Saksan liittotasavallalle kielteisen päätöksen 6.5.1983. Se perusteli päätöstään esittämällä, että "kyseiset tullitoimipaikat eivät itse soveltaneet väärin Saksan kotimaan kauppaan sovellettavia säännöksiä, vaan ainoastaan pitivät oikeina maahantuojan esittämässä ilmoituksessa annettuja tietoja asettamatta niitä heti kyseenalaisiksi; kyseinen menettelytapa - - ei millään tavoin estä mainittuja viranomaisia korjaamasta kyseistä erehdystä myöhemmin, kuten tavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevien menettelytapojen yhdenmukaistamisesta 24 päivänä heinäkuuta 1979 annetun neuvoston direktiivin 79/695/ETY (EYVL L 205, s. 19) 10 artiklassa säädetään". Se katsoi myös, että "maahantuojalla oli lisäksi tilaisuus vertailla niitä Saksan kotimaan kauppaan sovellettavia säännöksiä, joiden soveltamista se vaati, sekä kyseisen tuonnin olosuhteita, ja että lisäksi oli todettavissa, ettei maahantuoja tullausilmoitusten yhteydessä ollut noudattanut kaikilta osin voimassa olevaa lainsäädäntöä".

7 Kyseisen päätöksen johdosta Hauptzollamt teki tullien jälkikäteen kantamista koskevan päätöksen, jonka kumoamista Foto-Frost vaatii pääasiassa.

8 Foto-Frost vaati Finanzgericht Hamburgia lykkäämään jälkitullauksin kantamista koskevan päätöksen täytäntöönpanoa. Finanzgericht suostui vaatimukseen, koska se katsoi, että kyseinen toiminta näytti kuuluvan Saksan kotimaan kaupan alaan, ja että näin ollen tulleista vapauttaminen olisi tähän kotimaan kauppaan sovellettavan lainsäädännön nojalla perusteltua.

9 Vaatimuksenaan jälkitullauksin kantamista koskevan päätöksen kumoaminen Foto-Frost saattoi pääasian Finanzgericht Hamburgin käsiteltäväksi. Finanzgericht katsoi, että komission 6.5.1983 tekemän päätöksen pätevyys oli epävarma, koska käsiteltävänä olevassa asiassa kaikki neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa jälkitullauksin kantamisesta luopumiselle asetetut edellytykset täyttyivät. Koska kanteen kohteena oleva kantamista koskeva lausunto perustui komission päätökseen, Finanzgericht katsoi, ettei se voinut kumota sitä, ellei yhteisön päätös itsessään ollut pätemätön. Finanzgericht esitti siten yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat neljä ennakkoratkaisukysymystä:

"1) Voiko kansallinen tuomioistuin arvioida sellaisen 20.6.1980 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1573/80 (EYVL L 161, s. 1) 6 artiklan mukaisesti tehdyn komission päätöksen pätevyyttä, joka koskee

tuontitullien jälkitullauksin kantamisesta luopumista 24.7.1979 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1697/79 (EYVL L 197, s. 1) 5 artiklan 2 kohdan mukaan, ja jossa todetaan, että päätös luopua kyseisten tuontitullien jälkitullauksin kantamisesta ei ole perusteltu, ja voiko kansallinen tuomioistuin tarvittaessa sen käsiteltäväksi saatettua asiaa koskevassa menettelyssä päättää, että vastoin edellä mainittua komission päätöstä jälkitullauksin kantamisesta on syytä luopua?

2) Jos kansallinen tuomioistuin ei ole toimivaltainen arvioimaan komission päätöksen pätevyyttä, onko komission 6.5.1983 tekemä päätös (viite REC 3/83) pätevä?

3) Jos kansallinen tuomioistuin on toimivaltainen arvioimaan komission päätöksen pätevyyden, onko neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että siinä säädetään harkintavallasta, jonka harjoittamista kansallinen tuomioistuin voi valvoa vain rajoitetusti, toisin sanoen todetakseen kyseisen vallan väärinkäytön, joka sen on tarvittaessa täsmennettävä, ilman, että sillä itsellään on harkintavaltaa, vai tarkoitetaanko kyseisessä säännöksessä sellaisen kohtuullisuuteen perustuvan toimen toteuttamiseksi annettua toimivaltaa, jonka laillisuuden kansallinen tuomioistuin voi kaikilta osin tutkia?

4) Jos sovellettaessa asetuksen (ETY) N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohtaa ei ole sallittua, että Saksan demokraattisesta tasavallasta peräisin olevista, Saksan liittotasavaltaan yhteisön (ulkoisella) passitusmenettelyllä muun jäsenvaltion kuin Saksan kautta tuoduista tavaroista kannettavien tullien kantamisesta jälkitullauksin luovutaan, kuuluvatko kyseiset tavarat Saksan kotimaan kaupasta ja siihen liittyvistä ongelmista 25.3.1957 tehdyssä pöytäkirjassa tarkoitetun Saksan kotimaan kaupan alaan siten, että tuotaessa näitä tavaroita Saksan liittotasavaltaan ei ole tarpeen maksaa tulleja eikä tuonnissa kannettavaa liikevaihtoveroa, vai onko edellä mainitut maksut kannettava samoin perustein kuin kolmansista maista peräisin olevien tuotteiden tuonnin yhteydessä siten, että on kannettava sekä tullilainsäädännön säännösten mukaiset yhteisön tullit että jäsenvaltioiden liikevaihtoveroja koskevien lakien yhdenmukaistamisesta annetun yhteisön kuudennen direktiivin 2 artiklan 2 kohdan mukainen tuonnissa kannettava liikevaihtovero?"

10 Yhteisön oikeuteen liittyviä seikkoja sekä yhteisön oikeuden säännöksiä ja määräyksiä sekä Foto-Frostin, Hauptzollamt Lübeck-Ostin, Saksan liittotasavallan hallituksen ja Euroopan yhteisöjen komission esittämiä huomautuk-

sia koskevat tarkemmat tiedot ilmenevät suullista käsittelyä varten laaditusta kertomuksesta.

Ensimmäinen kysymys

11 Ensimmäisessä kysymyksessä Finanzgericht tiedustelee, onko se toimivaltainen itse toteamaan komission 6.5.1983 tekemän kaltaisen päätöksen pätemättömäksi. Se epäilee kyseisen päätöksen pätevyyttä käyttäen perustelunaan sitä, että kaikki asetuksen (ETY) N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa asetetut jälkitullauksin kantamisesta luopumisen edellytykset täyttyivät sen mielestä käsiteltävänä olevassa asiassa. Yhteisöjen tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisen toimivallan jaon vuoksi - sellaisena kuin se on esitetty perustamissopimuksen 177 artiklassa - se kuitenkin katsoo, että ainoastaan yhteisöjen tuomioistuin on toimivaltainen toteamaan yhteisön toimielimen säädöksen pätemättömäksi.

12 Perustamissopimuksen 177 artiklassa annetaan yhteisöjen tuomioistuimelle toimivalta antaa ennakkoratkaisu sekä perustamissopimusten että yhteisön toimielimen toimien tulkinnasta että kyseisten toimien pätevyydestä. Artiklan toisessa kohdassa määrätään, että kansallinen tuomioistuin voi saattaa tällaiset kysymykset yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäviksi, ja sen kolmannessa kohdassa määrätään, että jos kansallisen tuomioistuimen päätöksiin ei kansallisen lainsäädännön mukaan saa hakea muutosta, kansallisen tuomioistuimen on saatettava tällaiset kysymykset yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäviksi.

13 Perustamissopimuksen 177 artiklassa, jossa annetaan kansallisille tuomioistuimille, joiden päätöksiin saa kansallisen lainsäädännön mukaan hakea muutosta, mahdollisuus esittää yhteisöjen tuomioistuimelle tulkintaa ja pätevyyttä koskevia ennakkoratkaisukysymyksiä, ei oteta kantaa siihen, onko kansallisilla tuomioistuimilla itsellään toimivalta todeta yhteisön toimielimen toimi pätemättömäksi.

14 Kyseiset tuomioistuimet voivat tutkia yhteisön toimielimen toimen pätevyyden, ja jos ne katsovat, etteivät asianosaisten kansallisessa tuomioistuimessa esittämät pätemättömyyden perusteet ole riittäviä, ne voivat hylätä kyseiset perusteet ja vahvistaa, että kyseinen toimielimen toimi on täysin pätevä. Näin toimiessaan ne eivät nimittäin aseta kyseenalaiseksi yhteisön toimien pätevyyttä.

15 Sitä vastoin niillä ei ole valtaa todeta yhteisön toimielimen toimea pätemättömäksi. Kuten asiassa 66/80, International Chemical Corporation, 13.5.1981 annetussa tuomiossa on todettu (Kok. 1981, s. 1191), yhteisöjen tuomioistuimelle 177 artiklassa annetun toimivallan tarkoituksena on pääasiallisesti varmistaa yhteisön oikeuden yhtenäinen soveltaminen kansallisissa tuomioistuimissa. Tämä yhtenäisyysvaatimus on erityisen pakottava silloin, kun on kyse yhteisön toteuttamien toimien pätevyydestä. Jäsenvaltioiden tuomioistuinten erilaiset käsitykset yhteisön toimielinten toimien pätevyydestä saattaisivat vaarantaa yhteisön oikeusjärjestyksen yhtenäisyyden ja loukata oikeusvarmuuden perusperiaatetta.

16 Tähän päätelmään päädytään myös, kun huomioon otetaan tarve varmistaa perustamissopimuksella luodun oikeusturvajärjestelmän yhtenäisyys. Tässä yhteydessä on huomautettava, että pätevyyden arvioimista koskeva ennakkoratkaisupyyntö on kumoamiskanteen tavoin keino valvoa yhteisön toimielinten toimien laillisuutta. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on esittänyt asiassa 294/83, Parti écologiste "les Verts" v. Euroopan parlamentti, tuomio 23.4.1986 (Kok. 1986, s. 1339), "perustamissopimuksen 173 ja 184 artiklalla sekä 177 artiklalla on luotu kattava oikeussuojateiden menettelyjen järjestelmä, jonka tarkoituksena on antaa toimielinten toimenpiteisiin kohdistuva laillisuusvalvonta yhteisöjen tuomioistuimen tehtäväksi".

17 Koska perustamissopimuksen 173 artiklassa annetaan yhteisöjen tuomioistuimelle yksinomainen toimivalta yhteisön toimielimen toimen kumoamiseen, järjestelmän yhtenäisyyden kannalta on välttämätöntä, että ainoastaan yhteisöjen tuomioistuimella on valta todeta yhteisön toimielimen toimi pätemättömäksi, jos kysymys toimen pätevyydestä tulee esille kansallisessa tuomioistuimessa.

18 Lisäksi on korostettava sitä, että juuri yhteisöjen tuomioistuin pystyy parhaiten ratkaisemaan kysymykset yhteisön toteuttamien toimien pätevyydestä. Yhteisön toimielimellä on yhteisöjen tuomioistuimen perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan 20 artiklan nojalla oikeus puolustaa antamansa säädöksen pätevyyttä yhteisöjen tuomioistuimessa. Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin voi saman pöytäkirjan 21 artiklan 2 kohdan nojalla pyytää yhteisön toimielimeltä, joka ei ole asianosaisena, kaikkia asian käsittelyn kannalta tarpeellisiksi katsomiaan tietoja.

19 On syytä lisätä, että periaatteesta, jonka mukaan kansalliset tuomioistuimet eivät ole toimivaltaisia itse toteamaan yhteisön toimea pätemättömäksi, voidaan joutua poikkeamaan tietyissä olosuhteissa tilanteessa, jossa toimen

pätevyys tulee esille väli- tai turvaamistoimia koskevassa menettelyssä; kansallisen tuomioistuimen kysymyksessä sellaiseen ei kuitenkaan ole viitattu.

20 Ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että kansalliset tuomioistuimet eivät ole toimivaltaisia itse toteamaan, että yhteisön toimielimen toimi on pätemätön.

Toinen kysymys

21 Toisen ja kolmannen kysymyksen esittämisen yhteydessä lähtökohtana on ollut, että kysymyksessä oleva toiminta on tosiasiallisesti tullinalaista. Toisessa kysymyksessään Finanzgericht tiedustelee, onko, jos ainoastaan yhteisöjen tuomioistuin on toimivaltainen arvioimaan komission päätöksen pätevyyttä, kyseinen päätös pätevä.

22 On syytä huomata, että asetuksen (ETY) N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa esitetään kolme täsmällistä edellytystä, joiden täyttyessä toimivaltaiset viranomaiset voivat luopua jälkitullauksin kantamisesta. Kyseistä säännöstä on tulkittava siten, että kyseisten edellytysten täyttyessä maksuvelvollisella on oikeus siihen, että tulleja ei jälkikäteen kanneta.

23 Seuraavaksi on syytä tutkia, täyttyvätkö asetuksen (ETY) N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa esitetyt edellytykset käsiteltävänä olevassa asiassa. Yhteisöjen tuomioistuin voi varmistaa niiden seikkojen olemassaolon, joihin yhteisön säädös perustuu, sekä yhteisön toimielimen niiden perusteella tekemät oikeudelliset johtopäätökset, jos niitä pätevyyden arvioimiseksi esitetyn ennakkoratkaisupyynnön yhteydessä väitetään virheellisiksi.

24 Ensimmäinen edellä mainitussa säännöksessä esitetty edellytys on, että tullit ovat jääneet kantamatta toimivaltaisten viranomaisten oman erehdyksen vuoksi. Tässä yhteydessä on hylättävä komission väite, jonka mukaan tulliviranomaiset eivät itse tehneet virhettä, vaan ainoastaan hyväksyivät aluksi Foto-Frostin ilmoituksessa annetun selonteon oikeaksi, mikä oli edellä mainitun neuvoston direktiivin 79/695/ETY 10 artiklan mukaan mahdollista. Mainitusta säännöksestä käy ilmi, että jos tullit on laskettu tullausilmoituksen sisältämän tarkistamattoman selonteon mukaisesti, kyseinen ilmoitus voidaan myöhemmin tarkistaa ja määrättyjen tullien määriä muuttaa. Kuten komissio on itse myöntänyt esittämissään huomioissa ja yhteisöjen tuomioistuimen kysymykseen antamassaan vastauksessa, käsiteltävänä olevassa asiassa Foto-

Frostin ilmoitus sisälsi kaikki kyseisten säännösten soveltamisen kannalta tarvittavat asiatiedot, jotka olivat lisäksi oikeita. Näissä olosuhteissa Saksan tulliviranomaisten jälkikäteen suorittaman tarkastuksen yhteydessä ei paljastunut uusia tekijöitä. Se, että tulleja ei ollut kannettu tavaroiden tuonnin yhteydessä, johtui siis tulliviranomaisten kyseisen säännöksen soveltamisessa alussa tekemästä virheestä.

25 Toinen edellytys on, että maksuvelvollinen on toiminut hyvässä uskossa, toisin sanoen ei ole havainnut tulliviranomaisten virhettä. Tässä yhteydessä on huomautettava, että Finanzgericht Hamburgin erityistuomarit ovat 22.9.1983 tekemässään täytäntöönpanon lykkäystä koskevassa päätöksessä arvioineet hyvin epävarmaksi sen, oliko tullia kannettava kyseisen kaltaisesta toiminnasta. Finanzgericht katsoi, että kyseinen toiminta näytti kuuluvan Saksan kotimaan kaupan alaan, ja että tulleista vapauttaminen olisi näin ollen kotimaan kauppaa koskevan pöytäkirjan nojalla perusteltua. Se huomautti kuitenkin, että sekä yhteisöjen tuomioistuimen että kansallisen oikeuskäytännön kannalta tilanne oli epävarma. Näissä olosuhteissa ei voida perustellusti katsoa, että Foto-Frost, joka on kaupallinen yritys, olisi voinut havaita tulliviranomaisten virheen. Foto-Frostilla oli sitäkin vähemmän syytä epäillä virhettä, koska aiempi vastaavanlainen toiminta oli vapautettu tulleista.

26 Kolmas edellytys on, että maksuvelvollinen on noudattanut tullausilmoituksen tehdessään kaikkia voimassa olevia säännöksiä. Tältä osin on huomattava, että komissio itse on yhteisöjen tuomioistuimen kysymykseen antamassaan vastauksessa myöntänyt, toisin kuin se oli ilmoittanut 6.5.1983 tekemässään päätöksessä, että Foto-Frost oli täyttänyt oikein tullausilmoituksen. Oikeudenkäyntiasiakirjoista ei myöskään käy ilmi mitään, mikä antaisi aihetta olettaa toisin.

27 Edellä esitetyn johdosta voidaan todeta, että käsiteltävänä olevassa asiassa kaikki asetuksen (ETY) N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdassa esitetyt edellytykset täyttyivät. Tämän vuoksi Foto-Frostilla oli oikeus siihen, että tulleja ei jälkikäteen kanneta.

28 Näissä olosuhteissa Saksan liittotasavallalle 6.5.1983 osoitettu komission päätös, jossa se totesi, että tuontitullit oli eräässä yksittäistapauksessa kannettava jälkikäteen, on pätemätön.

Kolmas kysymys

29 Kolmannessa kysymyksessään Finanzgericht tiedustelee, että jos se on toimivaltainen itse toteamaan komission päätöksen pätemättömäksi, riippuuko neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdan soveltaminen harkintavallasta, jota kansallinen tuomioistuin voi valvoa ainoastaan kyseisen vallan väärinkäytön ("Ermessensfehler") osalta, vai onko siinä kyse sellaisesta kohtuullisesta toimesta, jota kansallinen tuomioistuin voi kaikilta osin arvioida.

30 Ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen annetun vastauksen vuoksi kolmas kysymys on tarpeeton.

Neljäs kysymys

31 Neljännen kysymyksen esittämisen yhteydessä lähtökohtana on ollut se mahdollisuus, ettei Foto-Frostilla ensimmäisiin kysymyksiin annettujen vastausten seurauksena ole oikeutta siihen, että tulleja ei jälkikäteen kanneta. Finanzgericht kysyy, kuuluuko kyseinen toiminta siinä tapauksessa Saksan kotimaan kauppaa koskevassa pöytäkirjassa tarkoitettuun kotimaan kaupan alaan, mistä Finanzgerichtin mukaan seuraisi se, ettei tulleja kanneta.

32 Toiseen kysymykseen annetun vastauksen vuoksi neljäs kysymys on tarpeeton.

Oikeudenkäyntikulut

33 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Saksan liittotasavallan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi jälkimmäisen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Finanzgericht Hamburgin 29.8.1985 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Kansalliset tuomioistuimet eivät ole toimivaltaisia itse toteamaan, että yhteisön toimielimen toimi on pätemätön.**

2) **Saksan liittotasavallalle 6.5.1983 osoitettu komission päätös, jossa se totesi, että tuontitullit oli eräässä yksittäistapauksessa kannettava jälkikäteen, on pätemätön.**

Mackenzie Stuart Bosco Moitinho de Almeida Rodríguez Iglesias

Koopmans Everling Bahlmann Galmot Joliet O'Higgins Schockweiler

Julistettiin Luxemburgissa 22 päivänä lokakuuta 1987.

A. J. Mackenzie Stuartin puolesta presidentin tehtäviä hoitava

P. Heim
kirjaaja

G. Bosco